

Bijeenkomst natuurinclusief bouwen 17 juni 2019

Verslag

Inleiding

Circa 30 personen waren op 17 juni aanwezig in het kantoor van de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH) voor een bijeenkomst over natuurinclusief bouwen. Nadat Susanne Kuijpers van de NMZH iedereen welkom had geheten volgde een voorstelrondje. Hierna hield Susanne een presentatie om het onderwerp natuurinclusief bouwen (in het bijzonder in relatie tot de Zuid-Hollandse iconsoorten) nader toe te lichten, de sheets van de presentatie zijn bijgevoegd.

In reactie op de presentatie werden er een aantal vragen gesteld en opmerkingen gemaakt:

- Het puntensysteem zoals Den Haag dat heeft opgesteld is mooi, maar het is wel belangrijk om ook te zorgen dat het beheer na de bouw goed geborgd is. Daarnaast is het inwinnen van advies belangrijk om te voorkomen dat goede intentie door een gebrek aan de juiste kennis niet het gewenste resultaat opleveren.
- Hoe woningcorporaties aankijken tegen natuurinclusief bouwen wisselt sterk. Sommigen zijn erg enthousiast, anderen geven er zeer weinig prioriteit aan.
- Het is belangrijk dat kennis gedeeld gaat worden en niet iedereen die iets wil met natuurinclusief bouwen zelf weer het wiel moet gaan uitvinden. Architecten zijn een belangrijke doelgroep om deze kennis bij onder de aandacht te brengen. Welke maatregelen werken en welke niet? Het is belangrijk om dit soort inzichten te delen.
- Zijn er in Zuid-Holland al goede voorbeelden? Ja, het groene dak van het patentenbureau in Rijswijk, de daktuinen in Rotterdam (dakpark, dak nieuwe Erasmus MC). En recent zijn de Rotterdamse Hofbogen verkocht aan een investeerder die bereid lijkt te zijn om er een groen dak van te maken.
- Projectontwikkelaar ASR kan een interessant partner zijn, zij lijken open te staan voor natuurinclusief bouwen.
- Naast nieuwbouw gaan er ook veel huizen gerenoveerd worden in de komende jaren (grotendeels in het kader van de energietransitie). Het is belangrijk dat de partijen die hierbij betrokken zijn op de hoogte zijn van de Wet natuurbescherming zodat er niet zonder ontheffingen nest- en verblijfplaatsen van vogels en vleermuizen gesloopt worden. Daarnaast biedt renovatie ook kansen om, naast wettelijke verplichtingen, extra maatregelen te nemen voor natuur.
- Natuurinclusief bouwen is een continu proces, je moet er bovenop blijven zitten.
- Kan het Deltaplan biodiversiteitsherstel benut worden om natuurinclusief bouwen te stimuleren?
- Natuurinclusief bouwen hoeft niet duur(der) te zijn.

Hoe natuurinclusief bouwen verder te brengen?

Na de plenaire inleiding gingen de deelnemers zich in groep groepjes buigen over de vraag hoe natuurinclusief bouwen in Zuid-Holland verder gebracht kan worden, welke rol de NMZH daarbij zou moeten spelen of wat de deelnemers vanuit hun eigen rol of positief van de NMZH nodig zouden hebben.

Resultaten groep 1:

- NMZH als kennismakelaar:
Doelgroepen:
  - Gemeenten
  - Grote projectontwikkelaars
  - Woningbouwcorporaties
  - Kleine bouwprojecten
  - Renovaties bestaande woningen
  - Vergroenen bedrijventerreinen

Kijk naar verschillende aspecten:

- Beheer (onderscheid tussen openbare ruimte, private ruimte en daken)
- Organisatie
- Financiering

Met voorbeeldprojecten kan inzichtelijk worden gemaakt hoe deze verschillende aspecten worden ingevuld:

Receptuur voor organisaties

Mogelijk subsidies – stimulatie

Kennis delen

Participatie

Vanuit voorbeeldprojecten olievlekwerking / waterbedeffect

Participatie: burgers actief betrekken

Voer een nulmeting uit zodat je later ook kunt meten wat de resultaten van de genomen maatregelen zijn.

Maak een SWOT-analyse (analyse van sterkten en zwakten) en weeg de kansen en faalfactoren.

Pas op voor wensdenken en houd het project beheersbaar (maak deelprojecten)

Realiseer ecologische verbindingen, ook tussen stad en buitengebied.

Let op de landschapswaarde!

Publiciteit om bekendheid van natuurinclusief bouwen te vergroten:

- Stand op beurs ProVaDa
- Excursies naar goede voorbeelden
- Prijsvraag
- Expert meetings / masterclass
- Educatie versterken: MBO, HBO, WO

Resultaten groep 2:

Doelgroepen:

- a) Burgers (direct en indirect via buurtverenigingen)
- b) Bouwers
- c) Gemeente
- d) Corporaties

Ideeën voor NMZH om meer aandacht te geven aan natuurinclusief bouwen:

- Oproep samen met Vogelbescherming aan (a) om stadsvogelconsulent te worden.
- Vergroten bereik IVN / educatie
- Landelijk platform voor (a, b, c, d) waar alle informatie over natuurinclusief bouwen te vinden is + checklist groen bouwen van Vogelbescherming + toetsbare criteria voor (b, c).
- Universiteit Wageningen betrekken.
- Delen van 'geslaagde' moties over natuurinclusief bouwen zodat deze in andere gemeenteraden door fracties kunnen worden overgenomen.
- Meer aandacht door ecologen bij omgevingsvergunningen (b, c, d).
Natuurinclusief bouwen is geen wens, maar een eis. Niet alleen 1 gebouw, regeren is vooruitzien.
- Voorbeeld gemeente Nijmegen: gedragscode / biodiversiteitsprestatienorm.
- Burgers (a) enthousiast krijgen:
  - Via makelaars / bouwmarkten
  - Folder en verwijzing naar website
  - Benutten van lokale kranten voor rubriek over natuur in de gebouwde omgeving.
- (a) kunnen green vouchers krijgen via (c)
- Burgers (a) bereiken via buurkracht / whatsapp / nxdtoor

Resultaten groep 3:

- Deskundigen koppelen aan bouwtechnici en architecten
  - BNA (architectuur biënnale) aanschrijven
  - NMZH biedt workshops aan
- Voorlichting van burgers (aan het werk, enthousiast)
  - NMZH stelt bij provincie voor om tuintellingen te doen -> methodiek
    - Monitoring – inzicht in voorkomen en verspreiding van soorten
    - inzicht in effectiviteit maatregelen
- Beschikbaarheid van maatregelen delen (kennis en ervaringen delen)
- Campagne om bewustwording te vergroten:
  - Fruitstruik = puik
  - Wilde berm = leven
  - Onkruid = leven
  - Brandnetel = vlinder
- ZZP'ers – hoe krijgen die kennis?
  - Lokale natuurvereniging naar woonwijzerwinkel

- NMZK kan:
  - Inventarisatie maken van eisen
  - Natuurclubs vragen
  - Woningbouwvereniging vragen
  - Lijst maken met deskundigen, commerciële bureaus, websites met kennis

Conclusies en afronding

Tijdens de plenaire afsluiting gaven de drie groepjes ieder een toelichting op hun bevindingen. Opvallend hierbij was dat er veel overlap bleek te zitten tussen de ideeën van de verschillende groepjes. Er blijkt dus veel overeenstemming te zijn over hoe natuurinclusief bouwen verder gebracht kan gaan worden. Alle aangedragen voorstellen en ideeën en het enthousiasme van de deelnemers vanuit uiteenlopende rollen en achtergronden is voor de NMZH erg waardevol. Zij gaat ermee aan de slag om te kijken welke activiteiten er binnen de beschikbare tijd en capaciteit als eerste uitgevoerd kunnen worden en zal iedereen hiervan op de hoogte houden. Meedenken is natuurlijk, ook los van bijeenkomsten, altijd mogelijk dus contact zoeken kan op ieder moment via mail of telefoon.